పెళ్లైన పిల్లలు

బయట సన్నాయిమీద మంగలి గురువులి నాగస్వరం వినబడుతున్నది మీరాసాయిబు తాషామర్పామీద మంగళ వాయిద్యాలు వాయిస్తున్నాడు పందిట్లో పిల్లలసందడి పకపక్కగా ఆడవాళ్ల గాజుల గలగలలు ఇవన్నీ పెళ్లిపీటలమీద కూర్చున్న పెరవలి యాకోబుకు వినబడక పోలేదు వింటూనే వున్నాడు, వింటూ తన్మయత్వం పొందుతున్నాడు తన్మయత్వం పొందబోయేముందు తలవంచుకొన్న పెళ్ళికూతురు బాలమ్మవంక చూసి, ఒళ్లు చిరునవ్వునవ్వి మరీ పొందుతున్నాడు. ఎన్ని దీర్ఘసంవత్సరాలో ఓపికతో కన్న స్వప్నాలు, యీనాటికి పెరవలి యాకోబు పాలిట—బాలమ్మ యౌవ్వనంలోనూ, మిత్రులూ, ఎరిగినవాళ్ళూ, బంధువులూ అందర్నీ చూడగలిగాడు. వాళ్ళలో చాలామంది కిల్లీలు నములుతున్నారు. మిగతావాళ్ళలో కొంతమంది పెళ్లికూతురు వంక చూస్తున్నారు. మరికొందరు మీరాసాయిబు గడ్డం తాషాల మోతకు వుయ్యాలలూగటం గమనిస్తున్నారు. వాళ్లందర్నీ చిరునవ్వుతో పలకరించాడు. చంద్రాయి అదే పనిగా, వాడి కనురెప్పలు శిలలతో సృష్టింపబడినట్లుగా - బాలమ్మ వంక చూడటం తనకు నచ్చలేదు. కాని అందరితోపాటు చంద్రాయిగూడా పళ్లికిలించాడు యాకోబుకు మళ్లీ తన్మయత్వం వచ్చింది ఈమాటు వుత్తరీయం సర్దుకుంటున్నట్టుగా నటించి బాలమ్మను మెల్లిగా గిల్లాడు పెళ్ళికూతురు కాలు అవతలకు

డికి అక్కమీద గౌరవం ఎక్కువ అసలు పెళ్లిప్లానంతా మరియమ్మ బుర్రనుంచే పుట్టింది. ఆమె బుర్ర ఆలోచనల అత్తారిల్లు, ప్లానపుట్టిల్లు.

సెలవలు గనక పెళ్లి బళ్ళోనే జరుగుతున్నది. ముందు పందిరి చిన్నదీ, అందమైనదీ తోరణాలు, రంగు కాగితాలు, పిల్లలు కట్టిన బుట్టబొమ్మలూ పందిరి స్తంభాలను తప్పితే, కప్పును కనిపించనీయటం లేదు. మరియమ్మ ఏపనిచేసినా అంత వివరంగా చేస్తుంది. చివరకు స్తంభాలకు అరటి ఆకులతో సహా. మరియమ్మ పందిటినుండి యింట్లోకి, తిరిగి పందిట్లోకి తిరగటం చూస్తే కాళ్లు గాలిన డజను పిలులు జ్ఞాపకం వస్తాయి. వచ్చిన వాళ్లందర్నీ కూర్చోమని చోటు చూపు

మునిపల్లె రాజు

ఇంద్రుడి సింహాసనంలాంటి పెళ్లిపీట రూపంలోనూ, భోగం వుల్లాబ్బాషీ నృత్యం వంటి మీరాసాయిబు తాషామర్పా "రిదాల్లోనూ" అనుభవంలోకి వచ్చినాయి. తన్మయత్వం పొందడా మరి!

పల్లెటూరి బడిమేష్టరు యాకోబు పందిరి చుట్టూ కలియజూశాడు పెళ్లికొడుకు హోదాతో మెడ తిప్పినప్పుడు డెబ్భై మూళ్ళ తలపాగా బరువు నరాలను 'కలుక్కు' మనిపించింది; కాని తను ఆహ్వానించిన పెద్దలూ, పిన్నలూ, లాక్కోలేదు నోట్లో పమిట చెంగు కుక్కుకొన్నది. కోరిచేసుకొన్న మిఠాయి - బాలమ్మ!

* * *

పెళ్లి అజమాయిషీ అంతా యాకోబు విధవ అప్ప - మరియమ్మ తన భుజస్కంధాలమీద నిర్వహిస్తున్నది మరియమ్మకు నా అన్నవాళ్లు ఎవ్వరూ లేరు తమ్ముడు తప్పిస్తే 'నా' అన్నవాళ్ళుగాదు, 'నా' అన్న ప్రాణంలేని వస్తువుగూడా లేదు మరియమ్మ తెలివిగలది అందువల్ల తమ్ము

తుంది అందరికి తాంబూలాలు అందిస్తుంది. మర్యాద చేయబడ్డవాళ్ళే తిరిగి కొన్ని సమయాల్లో పొందుతున్నారు మరియమ్మను తెలిసిన బడిపిల్లలకిదంతా యేదో యింద్రజాలంగా కనిపించవచ్చు. యాకోబును బడిమేష్టరు అంటారే గాని, పిల్లలు భయపడేది చదువురాని మరియమ్మ వాలికను జూసే. బతికివున్న పిల్లవాడెవడూ—మరియమ్మ చూపు మేరలో—గాలిపటాలు ఎగరవేయలేదు గోలీకాయలాడి పొడుగు సాగని వేళ్లతో యింటికి వెళ్ళలేదు బుగ్గలు మాత్సరక్తంతో ఎర్రబడకుండా వుల్లరేగ్గాయలు తినలేదు ఇవ్వాళ మరియమ్మ అట్లా లేదు పచ్చకోక గట్టింది రాములవారిని నమ్మినబంటు మూతికి చిఱునవ్వనే ఆభరణం తగిలించింది అందువల్లనేమో, ఆ రోజున బడిపిల్లలు పాతజ్ఞాపకాలు మరిచిపోయినది!

మనుషుల్లో చెడ్డ చెప్పుకోవటం లోకానికి పరిపాటయిపోయింది తరతరాలనుండీ. ఆర్యులు అనగా—పెద్దమనుషులు (ద్రావిడులు గూడా కలుపుకొని) అయినవారు ముందు మనుషుల మంచిని లోకాభిరామా

శ్రీ సత్యదేవ్ పజిలు నెం. 21 కీసొల్యూషను

అడ్డము :—1 జగన్నాథుడు 3 అమ్మ 4 మబ్బు 6. గజము 8 పోరతనము 12 ప్రణతి 13. జాము 14 కుల్యము 17. బాలుడు 20 శశి 21. శారద 22 ఓఘము 23 స్వాతి

నిలువు :—1 శ్రీనగర్ 2 గద్యము 3. అబ్బురము 5 వప్తము 7 తెర 9 తత్వము 10 స్తుతి 11 బాల్యము 12 ప్రభవ 15 తోలుక 16 నిదేశము 18 మారుతి 19 ధర

మా పజిలు నెం. 22 ప్రకటన 6-2-52 ఆంధ్రవారపత్రికలో చూడండి! పజిలు నెం 20 లో గెలుపొందినవారి జాబితాయున్నూ, నెం 21 కీసొల్యూషన్, నెం 22 ప్రకటన వివరములు పోటీదారులకు పంపడమైనది. "రంజని" ఫిబ్రవరిసంచికలో ప్రకటించబడినవి.

SRI SATYA DEV & Co, Kachiguda, HYDERABAD — (Dn)

యణంగా చెప్పుకొని, ఆ తరవాత మీమాంసలకు దిగుతారు ఆర్యులుగాని కొకేషియా- యీ బడిపిల్లలున్నారే, వీళ్ళ బుర్రల్లోకి ఎక్కని సచ్చరిత్ర మరియమ్మ సొమ్ము ఆ చరిత్రనుగురించి మనం కొంచెం ముచ్చటించుకొందాం

* * *

మాజిల్లాకు అమెరికన్ దొరలువచ్చి పొగాకు ఫాక్టరీ కట్టినప్పుడు మతం పుచ్చుకొన్నవాళ్లకే పనులు దొరికినై వేలాం వెర్రిగా జనమంతా పొగాకు పండించి, (జొన్నలకూ, రాగులకూ స్వస్తిచెప్పి) వందలు సంపాయించారు. కాని దొరల పుగాకు తాకిడికి, మీదా కిక్కా పాలిట కరువొచ్చింది ధాన్యం ధరలు మేఘాలెత్తున లేచాయి దారుణంగా కరువొచ్చి జనంచస్తుంటే వాళ్లమాట పట్టించుకొన్న ప్రభువు లేకపోయె అప్పుడు దిగారు "మిషనిరీలు" దొరలు అంబలికోసే 'కిచీలు' ఎక్కడబడితే అక్కడే తెరిచారు ఇంకేం, పల్లెలో సగంపల్లె మిషనరీల మంత్రం కిందికి వచ్చింది అట్లా మతం బట్టిన పెరవలి యల్లమంద, వురఫ్ దానియేలు సంతానమే మరియమ్మ, యాకోబూ

1936 లో దొర పొగాకు ఫాక్టరీ కూలి నాలిజనం, గ్రేడింగు మేస్త్రీలు, మరలు తిప్పే ఫోర్మెనులూ - యావత్తు జనం సమ్మె చేసింది రకరకాల జెండాలకింద వారం రోజులు ఏకమయాక జెండాలుబట్టిన కుర్రకారు పాటలు పాడతా వూరంతా చుట్టూ పట్టా తిరిగారు ఏడో రోజున పోలీసులు లారీల్లో దిగారు జెండాలు బట్టిన వాళ్ళని తుపాకులతో కాల్చిపారేశారు ఆదెబ్బలో కొత్తగా మతం పుచ్చుకొన్న యొంకటప్పడూ, అందరికన్నా ముందే పుచ్చుకొన్న దానియేలు కూలిపోయారు అప్పట్లో మరియమ్మ ఫాక్టరీలో గ్రేడింగు ఆడమేస్త్రీ తండ్రి శవంగూడా మరియమ్మకు దక్కలేదు మరియమ్మ ఫాక్టరీ గడప తొక్కటం మానేసింది అంతే, తిరిగి చర్చి మొఖం చూడలేదు ఊళ్ళో అమ్మలక్కలు మరియమ్మ మతం వదిలేసిందని చెప్పుకొన్నారు.

యాకోబు మతం మార్చుకోలేదు కడుపు యాత్ర మిషనరీల మీదుగా పోతున్నది మరియమ్మ మొదట్లో పట్టుబట్టింది కొన్నాళ్లు తమ్ముడితో మాటలు మానేసింది తెలివిగలది గనక మంచీ చెడ్డా, ముందూ వెనక ఆలోచించి, తమ్ముడి వుద్యోగం కరువుకాలంలో గంజి గనకని పట్టు వదలించింది సంవత్సరాలు గడచినై గాని పెళ్ళి విషయం వచ్చేటప్పటికి క్లిష్టం వచ్చింది ఎందువల్ల నంటారా, కాబోయే పెళ్లికూతురు బాలమ్మ మతంలో లేదు !!!

బాలమ్మ తండ్రి మతానికి ఒప్పుకోలేదు బాలమ్మగూడా కొద్దిగా చదువుకొన్నది చదువు ఆమాత్రమయినా లేకపోతే లోకలు ఫండు ఆస్పత్రిలో మంత్రసాని పని దొరికేదా? యాకోబు మతం సంగతిని రెండు మూడుసార్లు బాలమ్మ ముందు హెచ్చరించాడు కాని బాలమ్మ జవాబు చెప్పలేదు తలవంచుకొని గబ్బిలాయిలాగా కూర్చొన్నది

వెనకటి మహమ్మదు కొండ తన పాదాల వద్దకు వస్తుందని ఎదురుచూశాట్ట రాలేదు చివరకు మహమ్మదే కొండదగ్గర కెళ్లాట్ట అట్లా అయింది వ్యవహారమంతా పెళ్లి పెద్దల ఆచారం ప్రకారమే జరిగింది— అంటే హిందూపద్ధతన్నమాట మరియమ్మ ప్రతిజ్ఞ చెల్లింది అందువల్ల ఆమె నల్ల వొంటిమీద పచ్చకోక మెరిసిపోతున్నది ఎట్లా ?!

* * *

మరియమ్మకు—ఆడబిడ్డ బాలమ్మ ఆస్పత్రిలో పనిజేయటం యిష్టంలేదు యాకోబుకు అసలే లేదు అంత పచ్చటి పిల్లకు మంత్రసాని పనితనం పైగా తను వుద్యోగం చేస్తున్నాడు, బాలమ్మ? పెళ్లి అగ్నానికి ముందే అక్కా తమ్ముళ్లు చెవులు కొరుక్కున్నారు అంటే ఏదో గొప్పవిషయం సంభవించిందన్నమాట వచ్చేనెలలో పెళ్ళి అనగా— బాలమ్మ తిరిగి - కంటున్న తల్లుల యాతనలు చూడలేక - ఆస్పత్రిలో

బాలమ్మ పరాయిపిల్ల కాదు మరియమ్మకూ, యాకోబుకూ మేనత్తకూతురే యాకోబుకు కొంచెం గర్వంవుంది తన వాళ్లలో మొదటిసారిగా "మెట్రిక్లేషను" పాసయిందీ, వుద్యోగం చేస్తున్నదీ తనే గదా అని తన పాతపద్ధతులన్నీ వదిలేశాననుకొనేవాడు తను అందరి మూర్ఖులవంటివాడు కాదు! యాకోబులో అన్నిటిని మించిన గొప్పవిషయం ఒక్కటున్నది— అది తను గుప్తంగా దాచుకొన్న బాలమ్మ ప్రేమ

ధరలు తగ్గుతవని మూడేళ్లు చూశారు తగ్గలేదు, సరిగదా - యినికకు దాహం తీరనట్టు వాటి దాహానికి చలివేంద్రాలు చాలటంలేదు అప్పటికి బాలమ్మ పెద్దమనిషై నాలుగేళ్లు దాటింది మరియమ్మకు తోచలేదు

మేనత్త కొండుతులాల బంగారం, ఆరు చీరెలు లేనిదే పెళ్లిమాట తలవద్దని ఖచ్చితంగా చెప్పింది. దీనినిగురించి మనస్సునంతా మథనం చేసుకొంటున్నదో - అదే సంభవించింది. అప్పు !! ఇక తప్పలేదు

మరియమ్మ కుడిచేతి బొటనవ్రేలి ముద్రకిందా, యాకోబు యింగ్లీషు సంతకంకిందా, మొహతాదు వెంకన్న యిచ్చిన నోటు బాకీ, వడ్డీకింద ముందే తెగ్గోసుకొన్న ఏభయి రూపాయలుపోనూ మూడొందల యాభైతో పెళ్ళిముహూర్తం టంచనగా కుదిరింది

ముహూర్తాలు పెట్టించిందిగాని మరియమ్మ మూగనోము బట్టింది పట్టదా - చిల్లిగవ్వ నిలవలేనివాళ్లకు మూడొందలేభై అప్పు - నెలకు నూటికి రూపాయన్నర వడ్డీ చొప్పున మరియమ్మ చదువుకొనని మెదడుకు అంకెలూ, చక్రవడ్డీలూ తినిపారేయ సాగినై ధక్కాముక్కాలు తిన్న తెలివిగల ఘటంగనక ముహూర్తాలు కుదిరిన మర్నాటినుంచే అప్పుతీర్చి నోటు చింపివేయించుకొనే మార్గాలు ఆలోచించసాగింది యాకోబు అంతులేని కలల్లో అప్పు అతకలేకపోయింది నోటుమీది అస్పష్టపు అక్షరాలైనా పూలవంటి బాలమ్మ కళ్లల్లో అతనికి కనిపించలేదు మరియమ్మ ప్లానులకు, తమ్ముడి అమాయకత్వంలో కొత్త సత్తువ వచ్చింది

విధిగ అప్పు అతనికి నచ్చచెప్పింటాకొ

...dras & South Contact
Sovereign Sales Agency Ltd..
1-12 Second Line Beach, Madras1.

'ఆమె ఆలోచన యిదీ' అని యాకోబుకు తెలీదు. యాకోబుకు అప్ప నొసటిమీద విశ్వదేవతలు కనిపించారు. ఇక పెళ్లి ప్రయత్నాలు జోరుగా సాగాయి.

మరియమ్మ ఏ వివరానికి ఆ వివరం, చదువుకొన్న గజహంతకుడి హత్యా ప్రయత్నంవలె, మెదడులో బొమ్మ గీచుకొన్నది. పెళ్లికి అందర్నీ పిలవాలి - బడిపిల్లల తలిదండ్రులనుండీ దూరపు చుట్టాలదాకా. పెళ్లి ఆ వూళ్ళో యిదివరకు జరగని నవీన మార్గంలో వుండాలి. కరణంగారు గ్రాంఫోను బదులిస్తారు. బడి బెంచీలకు తోడు మొహతాదు గారింట్లో పెద్దబల్ల, పరంధామయ్యగారి పాత కుర్చీలూ తెచ్చి, కిందకూర్చొనే ఎబ్బెట్టు ఎవరికీ లేకుండా చెయ్యాలి పొద్దున్న పెళ్ళి. ఆ తరవాత నాలుగు గొర్రెల్తో విందు. చదివింపులు సాయంత్రం. సాయంత్రానికి మూడు బిజిలీలైట్లు తెచ్చేందుకు ఏర్పాట్లు. చదివింపులు సాగుతూండగానే పందిట్లో గొళ్ళశివయ్య సారాపీపా బిరడా వూడదీస్తాడు. మరియమ్మ అంచనాలు వేసుకొన్నది.

బడిపిల్లకాయల పెద్దలద్వారా కనీసం రెండొందలయినా చదివింపులు ముట్టాలి. పోగా బంధువులు ఎంత కాదన్నా లేదన్నా యాభైమాట. ఆపైన తమ్ముడు స్వయంగా పిలుచుకొన్న స్నేహితులు. పెళ్లికాగానే ఎవరిదారులు వాళ్లు మాచుకోకుండా మరియమ్మ గొప్ప జాగ్రత్తలే తీసుకొన్నది. నాలుగు గొర్రెల విందును నిష్కారణంగా వదిలిపోయే మూర్ఖులూ, సారా వదిలి గుబులు యిళ్ళకు మళ్ళే చవటలూ తన వూహాలో బొత్తుగా లేరు అందరూ చదివింపులు యింతో అంతో చది

గెల్వండి రు. 3,500

పజిల్ నెం 8 నుండి 15 వర్కు పాల్గొనిన రు 1,500 బోనస్ గలదు. నేడే ఒక కార్డు వ్రాయండి. లేనిచో వచ్చే వారపత్రిక చూడండి. పజిల్ నెం 5, 6 కి సెల్యూషన్ ప్రతి కాంపిటీటరుకు పజిల్ నెం 8 ఎంట్రీలు ఫాల్సులతో పంపడమైనది

ఆంధ్రాక్రాస్ వర్డ్సు (A W)

రాజమండ్రి.

విస్తూంటే వుత్తచేతుల్తోనుంచో కలరా వచ్చిన పెద్దమనుషులు? ఆరోజున అందరూ తనకు పెద్దమనుషులుగా కనబడుతున్నారు. మామూలుగా గాకుండా మనసులో సైతంవాళ్లు పెద్ద మనుషులే అనుకొన్నది (మామూలురోజుల్లో అందరూ తాగుబోతు వెధవలేగా!) ...మొత్తం బాకీ తీరగా రెండొందలు మిగలాలని అంచనా వేసింది మరియమ్మ—పెళ్ళి చదివింపుల్ని గురించి.

* * *

ప్లాను ప్రకారం పెళ్లి సాగిపోతున్నది. మరియమ్మ క్షణం నించున్నచోట నిలబడటం లేదు పందిరీ, యిల్లూ, పెళ్లి తానే అయిపోయింది.

మధ్యాన్నానికి నాలుగు గొర్రెలమాంసం కూరా, మసాల దినుసుల ఘుమఘుమా పల్లె మీద పిల్లగాలై వీచింది. తన దృష్టిలో పెద్ద మనుషులయిన వాళ్ళందరికీ తొలిసారి, మలిసారి బలవంతాలతో కూరలు వడ్డింపించింది- పెళ్లిపెత్తందారు మరియమ్మ అన్ని వందల వేల త్రేణుపుల మధ్య కూర తిరిగిపోతూన్నది. మరియమ్మ 'యిమాజి సేవకా'లో అప్పులబరువుగూడా క్రమంగా విరగడైపోతున్నది. వేరేవిధంగా తన ఆశ్చర్యాన్ని వెలిబుచ్చలేక యాకోబు మెల్లిగా నవ్వుకొన్నాడు. విందు ముగిసేటప్పటికి పొద్దు తిరిగింది.

* * *

సాయంత్రానికి మళ్లీ పెళ్లిపీటలు సృష్టి అయినాయ్. అతిథులంతా ఎడమవేపు ఆసీనులై వున్నారు. కుడివేపున నూతన దంపతులు. ఆ ప్రక్కనే గోడ కానుకొని మరియమ్మ చదివింపులపళ్లెం కేసి చూస్తున్నది

మొదటి చదివింపు ఆవుల గోపాలానిది గోపాలానికి పదముగ్గురు సంతానం అందులో ఎనిమిదిమంది ఆడపిల్లల్ని బళ్లో వేశాడు. ఇంకా యిద్దరు ఓనమాలు దిద్దేందుకు తయారుగా వున్నారు. మరియమ్మ అనుకొంటున్నది - ఎనిమిదిమంది పిల్లలు - పిల్లదాని కొక్కటి చొప్పునైనా ఎనిమిది రూపాయలు చదివించాలి - అని. గోపాలం కొంచెం తాత్సారం చేశాడు. మరియమ్మ చూపులనుండి తప్పించుకోవాలని శత ప్రయత్నాలు చేశాడు - తోడేలు బారినుండి తప్పజూస్తున్న గొర్రెపిల్లవలె. రొండినుండి రెండురూపాయల నోటుతీసి పళ్లెంలో వేశాడు. వెంటనే లేచి పందిట్లో బడ్డాడు. మరియమ్మ బుంగమూతి వంకర్లలో చెమటలు పోసినై

ఆ తరవాత వున్నయ్యమామ వొచ్చాడు. పల్లెలో వున్నయ్యను ఆడంగులందరూ 'మామా' అంటారు. వున్నయ్యను గురించిన కథలు చాలా వున్నై. అతగాడు రొక్కం చదివించలేదు. ఒక నేతపంచెల చాపు తెచ్చాడు. మరియమ్మ పెదిమలు విరిచింది. అద్దకం వేసినా తను కట్టుకొనేందుకుగూడా ఆ వెడల్పు చాలదు.

మొహతాదు వెంకన్న రూపాయి. వెంకన్న నిజంగా మొహతాదుగాడు. అసలు వుద్యోగం వడ్డీ వ్యాపారం అప్పు విషయంలో ఏమీ గండకత్తెర్లు తేకుండా మరియమ్మ వెంకన్ననుగూడా పిలిచింది పెళ్లికి. ఆ తరవాత ఎఱ్ఱయ్యవి మూడు రూపాయలు ఎఱ్ఱయ్యపీడా వదిలినట్లుగా ఒక్క విదిలింపులో సారాపీపాదగ్గరకు వెళ్లాడు. రంగి అర్ధరూపాయి. రంగికి నివేశన స్థలంకొరకు యాకోబు అర్జీ వ్రాసిపెట్టాడు పిచ్చిముండ పిలవకపోయినా వచ్చి తన విధి తను నిర్వర్తించింది మళ్ళీ కొంచెం ఆలస్యం.

మరియమ్మ నాలుగుమూలలా చూసింది అందరికన్నా ముందే వచ్చి పిచ్చిగాడు పీటల కెదురుగా కూర్చొన్నాడు. పిచ్చిగాడు ఏకాయితంపని వొచ్చినా యాకోబు దగ్గకు హాజరయ్యేవాడు. మిర్చి వ్యాపారంలో కొద్దిగా జమచేసినట్టుగా కనబడుతుంది ఆ లెక్కలన్నీ యాకోబే రాశాడు. అందువల్ల మరియమ్మ వాడిమీద మంచిగురి పెట్టుకొన్నది. ఎట్లా లేదన్నా పాతిక రూపాయలు అనుకొన్నది. చాలామంది అంతే అనుకొన్నారు.

పిచ్చిగాడు కొంచెం తటపటాయించాడు, మరియమ్మ అట్లాగని అనుకొన్నది. కాని అది వాస్తవమైనట్లు కనిపించలేదు. అమాంతం లేచి పందిట్లోకి దారి తీశాడు. మరియమ్మ కొంచెం దిగ్భ్రమ చెంది, వాడి వెనకాలే పందిట్లోకి తొంగిచూసింది. సారా పీపాను ముట్టడేశాడు. మరియమ్మను అరికాళ్ళకింద నిప్పులు పోసినంత పనయింది దొంగముండాకొడుక్కి దమ్మిడీ చదివించను చేతగాలేదు. పైగా సారా...! డబ్బివ్వనివాడు ముందు పోసెక్కాడట!!

మరియమ్మ పళ్లెంవంక జూసింది. పదిహేను రూపాయిలైనా లేవు అప్పటికప్పుడే మువ్పాతిక జనం పందిట్లోకి జారిపోయింది మిగిలివున్న వాళ్లు ఆడవాళ్లు. మరి పోయిన మరియమ్మ తమ్ముడివంక జూసింది. తమ్ముడు బాలమ్మతో ఆటలాడుకొంటున్నాడు!

పెళ్లిపెత్తందారు మీద ఆకాశం పడ్డట్టయింది. గుళ్లో గంటలాగా గుండె కొట్టుకొన్నది మరియమ్మకు ఏమీ తోచలేదు. తోచక పాడుతున్న గ్రాంఫోను ఆపేసింది. "బస్సు వచ్చిందోయ్"— పాట

(48-వ పేజీ చూడండి)

నీడలేని నిజాలు

(౨-వ పేజీ తరువాయి)

'బంద్' అయిపోయింది. పాట ఆగిపోగానే పందిట్లో మా వాడి డ్రబలి పోయింది. సందడి ఎక్కువైంది. సారా సీసా—'భోళ్ళ భోళ్ళ' శబ్దం యినుమడించింది. ఇందాక కట్టించి గ్రామఫోనుపాట సందడిలో ఎవ్వరూ వినలేదు. వుండి వుండి ఎవరో కేకేశారు.

"పాటాపి......ఎవతో నక్కి"

మరియమ్మకు స్పష్టంగా వినబడ్డది. కేక వేసింది పిచ్చిగాడు. వాడి శరీరాన్ని చిన్న పెదడు "డైవోర్సు" చేసింది—సారా మత్తులో.

మరియమ్మ యిక వూరుకోలేకపోయింది. పందిట్లోకి వచ్చి, బడి పిల్లలమీది అధికార స్వరంతో విరుచుకున్నది.

"మొగాడికి సిగ్గులేక పోయింది. దమ్మిడీ లేదు చేతగాలే. కుంకకొడుకు తేరసొమ్మని తాగి పేలటం గూడానా? చూశావా ఎబ్బయ్యా!...మాట్లాడవేం పున్నయ్యమామా! పురుగులు బడి పోతాడు ఆస్టో. మా రుణం తీర్చుకొంటావేమొ కుట్టి..."

అందరూ విన్నారు. కాని ఆ తిట్టికాయలు ఎవరికైతే నిర్దేశింపబడ్డవో ఆ పెద్దమనిషి వినలేదు. వినక వికటంగా నవ్వాడు. పందిరి వూగింది. పిచ్చిగాడి తూలుడు ఎక్కువైంది. భూమిమీద నిలవలేక పున్నయ్య మామమీద పడ్డాడు. అప్పటికే పున్నయ్య మామలో పులులూ, కోతులూ, నక్కలూ సారావాసనకు మేలుకొని తందనాలు తొక్కుతున్నై. పున్నయ్య మానవ-మృగస్వామి స్వరూపం దాల్చాడు.

"అరేయ్.....దొంగ...తాగి.....ఆడదాన్ని...మా-ట-లంటావా..." అని తొడ చరిచాడు. కాని అప్పటికే భూమి వున్న చోటునుండి కదిలింది. పడిపోయాడు గాని సమయానికి మరియమ్మ పచ్చకోక పమిటె దొరికింది.

"ఛీ—తాగుబోతా..." అని మరియమ్మ విదిలించుకొని తప్పుకోబోయింది. కాని ఆలస్యమైపోయింది. పమిటె పున్నయ్య చేతిలో చిక్కింది.

తాగుబోతు ఆహ్వానితులందరూ ఒక్కసారి గొల్లుగా నవ్వారు. మరియమ్మకు ఏడుపొచ్చింది. ఎవ్వరూ వచ్చి తనపమిటె వదిలించలేదు. తాగుబోతులు పున్నయ్యపదం అందుకొన్నారు: పందిరి కోరస్ పాటతో ప్రతిధ్వనులు చేస్తున్నది.

'అప్పనాతవామనా ఓరోరి...షైరనా"

పిచ్చిగాడు తను సొంతంగా సోలోపాడుకొంటున్నాడు.

'కల్లుముంతో మాయమ్మనిను మరువజాలనే...పుల్లిపాయి పకోడీలు వుడుకుతున్నవి...'

వచ్చి పెడి మరియమ్మ తప్పించుకొని ఒక్కపరుగు తీసింది లోపలకు - తాగుబోతుల చప్పట్ల మధ్య.

తాగుబోతుల నాటకంలో అంకం మారింది. సారాగ్లాసులు నింపుతున్న శివయ్యను చంద్రాయి గట్టిగా కొట్టాడు. కారణం అకారణం. మిగతా తాగుబోతులంతా వెంటనే బాక్ గ్రౌండ్ పాటమార్చేశారు.

"చిన్నన్న పెళ్ళాం......మా వదినె
చత్తయ్య పెళ్ళాం......"

శివయ్య నిలవలేకపోయాడు. "నాడబ్బు నాకియ్యవమ్మా. ఈ ముండాకొడుకులికి నేనిక ఒక్క చుక్కగూడా పొయ్యను." అని మరియమ్మ గొంతుమీద కూర్చొన్నాడు.

తాగుబోతులు అదను పోగొట్టుకోలేదు. గ్లాసులు చేతికందినవి అందినట్టుగా విసిరారు. పెళ్లికొడుకుమీదుగా కుంపులొచ్చి వడుతున్నై - పిచ్చిగాడు 'సోలో' ఆపి సవాలు చేస్తున్నాడు. చంద్రాయి దాన్ని తర్జుమా చేస్తున్నాడు.

"చేతగాని నాయాళ్ళకు ... పెళ్ళంటరా... తెమ్మగ్రా ఎర్రిమొగమా – సారా దెమ్మగ్రా చివయ్యనీ...యాడకెళ్తా(గా)యాడి..."

యాకోబు శృంగారాధ్యాయం చాలించి రుద్రుడై లేచాడు. పెళ్లి చంద్రాయి జుట్టు బట్టుకొన్నాడు. పున్నయ్యా, పిచ్చిగాడూ, రత్తన్నా అడ్డం వచ్చారు. మిగతా తాగుబోతులు చుట్టుముట్టారు. దూరంనుండి చూస్తున్న మరియమ్మ భయంతోనే గుంపులో జొరబడి తమ్ముణ్ణి విడిపించబోయింది. పున్నయ్య మళ్లీ కొంగు లంకించుకున్నాడు...మూడురోజుల్నుండి నిద్రాహారాలు లేని మరియమ్మకు మూర్ఛ వచ్చింది ఆ సారాకంపులో.

సారాయి దొరక్క తాగుబోతులు వాళ్లలో వాళ్లు తన్నులాటలు ప్రారంభించారు. పున్నయ్యమీదకి పిచ్చిగాడు లేచాడు. "అరే, నువ్వు నాకు నీతులు...జెప్పి...... మరియమ్మను ముడతా వంటరా" అని. పున్నయ్య సీసాచాటుకు బోయి సీసాని ఒక్క తన్ను తన్నాడు. అది దొర్లుకుంటూ బోయి కరణంగారి గ్రామఫోనుమీద పడ్డది, రణధ్వనిలో అది ముక్కలు చెక్కలైపోయింది. పిచ్చిగాడి పూర్వీకులయిన అడవి కోతులూ, తిరపతి కొండముచ్చులూ పందిట్లో నటరాజనృత్యం జేయసాగినై. ప్రాణం వచ్చి కుర్చీలు గాలిలోకి లేచినై. ఊపుతో వచ్చి పెళ్లిసామగ్రిని కొట్టుకున్నై.

* * *

మర్నాడు ఫాదరీ వచ్చాడు—"మిషను వాళ్ళకు తప్పితే యింకోళ్లకు మిషను పాఠశాలల్లో వుద్యోగాలు దొరకవు. నువ్వు వేరే పని చూసుకోవటం మంచిది" అన్నాడు విరిగిన కుర్చీలకాళ్లను లెక్క పెడుతున్న యాకోబుతో.

మరియమ్మ వరదలితో అన్నది—

"యిదంతా నీకాలి మహత్యం తల్లీ..."

బాలమ్మకు ఆస్పత్రిలో కంటున్న తల్లుల మూల్గులు వినిపించినై

యాకోబు తిర్గి అప్ప నొసలు చూశాడు. విశ్వదేవతలు మాయమై - వుద్యోగాలు పోయిన భార్యాభర్తలూ, పుట్టెడు అప్పూ, విరిగిపోయిన బడి కుర్చీలూ, కరణంగారి పగిలిన ఫోనూ అక్కడ కనిపించినై ఈ నిజాలకు నీడలేదు ★

ఆంధ్రనాటకకళాపరిషత్తులో మొదటి బహుమతి పొందిన నాటకం!

మదరాసు ఆర్. ఆర్. సభ, మైలాపూర్‌లో

3-2-52 సాయంత్రం 6 గం. ఆదివారం

పినిశెట్టివారి **పల్లెపడుచు**

(అభిమానతరగతి మినహాగా) రు 5, 3, 2, 1

టిక్కెట్లు దొరకుచోట్లు:— హిమాలయా ఐస్ పార్లర్ (లజ్)
శివరామకృష్ణ కాఫీహోటల్ (పాండీబజారు)

గమనిక:—ఈనాటకాన్ని చూడగల సావకాశాన్ని జారవిడచిన అశ్రద్ధపై ప్రేక్షకలోకం వ్యతిరేకించింది. ఈనాటకాన్ని చూడ్డం బాధ్యతగా భావించింది. ఈబాధ్యతను మదరాసు ఆంధ్రులు విస్మరించరనే ఒక్క ప్రదర్శనాన్ని మాత్రం యిస్తున్నాం.

ఇట్లు, పాలకొల్లు ఆదర్శనాట్యమండలి.